

คำสั่งศาลรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญ๒๕๖๐ ที่ น่าสนใจ

รศ.มานิตย์ จุมปา

การบรรยายกฎหมายรัฐธรรมนูญ ภาคค่ำ พ.ศ.๒๕๖๐
สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา
วันอังคารที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๐ เวลา ๑๙.๐๐ – ๑๙.๕๐ น.

รัฐธรรมนูญฯ ๒๕๖๐

“มาตรา ๒๑๓ บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อมีคำวินิจฉัยว่าการกระทำนี้ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ”

คำสั่งศาลรัฐธรรมนูญที่๒/๒๕๖๐

การกระทำของฝ่ายบริหารที่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพที่ได้มีการใช้สิทธิขอยุติไป
ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับก่อน ๆ จะใช้สิทธิตามมาตรา๒๑๓ ไม่ได้

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องเป็นกรณีที่มีผู้ร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยในประเด็นการตรวจสอบการกระทำของฝ่ายบริหารฯ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ พ.ศ.๒๕๕๐ มาตรา ๔ ถึงมาตรา ๖ มาตรา ๒๖ ถึงมาตรา ๓๐ รัฐธรรมนูญ พ.ศ.๒๕๕๐ มาตรา ๔ ถึงมาตรา ๖ มาตรา ๒๖ ถึงมาตรา ๓๐ รวมทั้งขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๖๐ มาตรา ๔ มาตรา ๕ ววรรคหนึ่ง และมาตรา ๒๕ ถึงมาตรา ๒๗ หรือไม่ ซึ่งการกระทำของฝ่ายบริหารที่ผู้ร้องอ้างว่าละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของตนนั้น ได้เกิดขึ้นโดยผู้ร้องได้ใช้สิทธิขอยุติผ่านช่องทางตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ.๒๕๕๐ และฉบับ พ.ศ.๒๕๕๐ จนสิ้นสุดกระบวนการไปแล้ว ถือเป็นกรณีที่ยุติไปแล้วในช่วงเวลาภายใต้รัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับดังกล่าว การที่ผู้ร้องจะใช้สิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อขอให้พิจารณาวินิจฉัยข้อเท็จจริงซึ่งเกิดขึ้นและเป็นกรณีที่ยุติไปแล้วก่อนรัฐธรรมนูญ พ.ศ.๒๕๖๐ ใช้นั้น ไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ผู้ร้องจึงไม่อาจยื่นคำร้องดังกล่าวโดยอาศัยช่องทางตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ.๒๕๖๐ มาตรา ๒๑๓ ได้

คำสั่งศาลรัฐธรรมนูญที่๓/๒๕๖๐

การร้องขอตามมาตรา ๒๑๓ ต้องร้องขอแสดงให้เห็นว่าได้ถูกละเมิดสิทธิและเสรีภาพอย่างไร ถ้าฟัง
แต่การร้องขอให้รัฐให้การสนับสนุนโครงการตามความคิดเห็นของผู้ร้อง ไม่ต้องด้วยมาตรา ๒๑๓

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องทุกฉบับของผู้ร้องไม่ปรากฏว่าผู้ร้องได้ถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญอันเนื่องมาจากการกระทำใด โดยเนื้อหาของคำร้องอ่านพอเข้าใจได้เพียงว่าผู้ร้องขอให้หน่วยงานของรัฐและเอกชนให้การสนับสนุนการจัดทำโครงการตามความคิดเห็นของผู้ร้องเท่านั้น ไม่มีการกระทำใดที่เป็นการละเมิดต่อสิทธิหรือเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญของผู้ร้อง กรณีจึงไม่ต้องด้วยหลักเกณฑ์ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ ที่ศาลรัฐธรรมนูญจะรับไว้วินิจฉัยได้ และเมื่อมีคำสั่งไม่รับคำร้องไว้วินิจฉัยแล้ว คำขออื่นย่อมเป็นอันตกไป
(คำสั่งศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๔/๒๕๖๐ วินิจฉัยทำนองเดียวกัน)

คำสั่งศาลรัฐธรรมนูญที่ ๔/๒๕๖๐

ร้องขอให้ตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายโดยอาศัยมาตรา ๒๑๓ ไม่ได้ เพราะรัฐธรรมนูญมีบทบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะแล้วในมาตรา ๒๑๒ มาตรา ๒๓๑ (๑)

ข้อเท็จจริงตามคำร้องเป็นกรณีที่ผู้ร้องอ้างว่าตนถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองอันสืบเนื่องมาจาก พ.ร.บ.ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๕ วรรคสอง มาตรา ๔๔ และมาตรา ๔๗ (๑) จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๗ มาตรา ๓๖ มาตรา ๔๑ (๑) (๓) มาตรา ๕๙ และมาตรา ๖๔ หรือไม่ อันเป็นกรณีการตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ซึ่งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้บัญญัติให้ใช้สิทธิในการยื่นคำร้องเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของบทบัญญัติแห่งกฎหมายไว้เป็นการเฉพาะแล้ว โดยการใช้สิทธิตามมาตรา ๒๑๒ และการใช้สิทธิทางผู้ตรวจการแผ่นดินตามมาตรา ๒๓๑ (๑) ผู้ร้องจึงไม่อาจยื่นคำร้องดังกล่าวโดยอาศัยช่องทางตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๑๓ ได้ (คำสั่งศาลรัฐธรรมนูญที่ ๗/๒๕๖๐, ๘/๒๕๖๐, ๑๐/๒๕๖๐, ๑๒/๒๕๖๐, ๑๓/๒๕๖๐, ๑๘/๒๕๖๐ วินิจฉัยไว้ทำนองเดียวกัน)

คำสั่งศาลรัฐธรรมนูญที่ ๕/๒๕๖๐

ร้องขอให้ตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายโดยอาศัยมาตรา ๒๑๓ ไม่ได้ เพราะรัฐธรรมนูญมีบทบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะแล้วในมาตรา ๒๑๒ มาตรา ๒๓๑ (๑)

ผู้ร้องอ้างว่าตนเป็นผู้ได้รับผลกระทบจากการบังคับใช้ พ.บ.ธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ. ๒๕๕๘ ที่มีบทบัญญัติหลายมาตราจำกัดสิทธิและเสรีภาพในการประกอบอาชีพโดยสุจริต และเป็นการเลือกปฏิบัติต่อบริษัทรักษาความปลอดภัยในฐานะนิติบุคคลผู้ประกอบธุรกิจรักษาความปลอดภัยและพนักงานรักษาความปลอดภัย จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๔ มาตรา ๕ มาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๘ มาตรา ๗๕ มาตรา ๗๖ และมาตรา ๗๗ อันเป็นกรณีการตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ซึ่งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้บัญญัติให้สิทธิในการยื่นคำร้องเกี่ยวกับการตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายไว้เป็นการเฉพาะแล้วในมาตรา ๒๑๒ และมาตรา ๒๓๑ (๑) ผู้ร้องจึงไม่อาจยื่นคำร้องดังกล่าวโดยอาศัยช่องทางตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๑๓ ได้

ข้อสังเกต — ดูเหมือนศาลรัฐธรรมนูญจะเริ่มสร้างแนวบรรทัดฐานให้การใช้มาตรา ๒๑๓ ได้ต่อเมื่อไม่เข้าช่องทางการใช้สิทธิอื่นใดที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ

<p>คำสั่งศาลรัฐธรรมนูญที่ ๖/๒๕๖๐</p> <p>ใช้มาตรา ๒๑๓ ร้องขอให้ตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของร่างพระราชบัญญัติไม่ได้ เพราะมีบทบัญญัติเฉพาะอยู่แล้ว</p>
<p>ผู้ร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่ากระบวนการพิจารณาของร่างพระราชบัญญัติที่ผ่านการพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นการกระทำที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ หรือไม่ อันเป็นกรณีการขอให้ศาลรัฐธรรมนูญตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของร่างพระราชบัญญัติที่ได้รับความเห็นชอบของสภานิติบัญญัติแห่งชาติแล้ว ซึ่งตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๑๔๘ ประกอบมาตรา ๒๖๓ ได้บัญญัติกระบวนการร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยไว้เป็นการเฉพาะแล้ว โดยกำหนดให้สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่เสนอความเห็นดังกล่าวต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เพื่อส่งความเห็นนั้นไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยหรือให้นายกรัฐมนตรีส่งความเห็นไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย ผู้ร้องจึงไม่อาจยื่นคำร้องดังกล่าวโดยอาศัยช่องทางตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ ได้</p> <p>(คำสั่งศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๐/๒๕๖๐, ๑๑/๒๕๖๐ วินิจฉัยไว้ทำนองเดียวกัน)</p>

<p>คำสั่งศาลรัฐธรรมนูญที่ ๘/๒๕๖๐</p> <p>การขอให้วินิจฉัยว่าการตัดสินใจของผู้พิพากษาศาลยุติธรรมไม่ชอบด้วยกฎหมายไม่อาจใช้มาตรา ๒๑๓ ได้ เพราะผู้พิพากษาข่มมีอิสระในการพิจารณาคดีตามมาตรา ๑๘๘</p>
<p>ผู้ร้องอ้างว่าการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีของผู้พิพากษาในศาลยุติธรรมไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่าการพิจารณาคดีของผู้พิพากษาในศาลยุติธรรมดังกล่าวเป็นการกระทำที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ ซึ่งไม่ปรากฏว่ามีข้อเท็จจริงอื่นที่นอกเหนือไปจากการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีตามหน้าที่และอำนาจของศาลที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ในมาตรา ๑๘๘ โดยผู้พิพากษาข่มมีอิสระในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีตามรัฐธรรมนูญและกฎหมายให้เป็นไปโดยรวดเร็วเป็นธรรม และปราศจากอคติทั้งปวง แต่เป็นกรณีที่ผู้พิพากษาในศาลยุติธรรมพิจารณาพิพากษาอรรถคดีตามหน้าที่และอำนาจของศาลตามรัฐธรรมนูญบัญญัติ ผู้ร้องจึงไม่อาจยื่นคำร้องดังกล่าวโดยอาศัยช่องทางตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ ได้</p> <p>(คำสั่งศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๕/๒๕๖๐, ๑๖/๒๕๖๐, ๑๗/๒๕๖๐, ๒๐/๒๕๖๐ วินิจฉัยไว้ทำนองเดียวกัน)</p>

คำสั่งศาลรัฐธรรมนูญที่๑๘/๒๕๖๐

การร้องตามมาตรา ๒๑๓ ต้องแสดงให้เห็นว่าสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญของผู้ร้องถูกละเมิดอย่าง ถ้ำพังเพียงแต่การที่มีการดำเนินการล่าช้ายังใ้ตามมาตรา ๒๑๓

ผู้ร้องอ้างว่าตนไม่ได้รับความเป็นธรรมอันเนื่องมาจากการที่ผู้ร้องได้ยื่นเรื่องร้องเรียนต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. แต่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ดำเนินการล่าช้าและไม่ถูกต้องตามที่ นตอนบางประการ อีกทั้งไม่แจ้งผลความคืบหน้าใด ๆ แก่ผู้ร้อง การที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการล่าช้าทำให้พยานเอกสารต่าง ๆ อาจถูกทำลายลง ผู้ร้องจึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า การกระทำของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๔๑ หรือไม่ ซึ่งไม่ปรากฏว่ามี การกระทำใดที่เป็นการละเมิดต่อสิทธิหรือเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญของผู้ร้อง เพราะความล่าช้าในการดำเนินการของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และการที่ไม่ได้แจ้งผลความคืบหน้าให้ ผู้ร้องทราบ มิใช่การกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญของผู้ร้อง ทั้งข้อที่ผู้ร้องอ้างว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการไม่ถูกต้องบางประการนั้น ก็ไม่ใช่ การกระทำที่ละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพตามที่รัฐธรรมนูญคุ้มครอง กรณีจึงไม่ต้องด้วย หลักเกณฑ์ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ ที่ศาลรัฐธรรมนูญจะรับไว้วินิจฉัยได้

สรุป

จากคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญที่มีการเผยแพร่ถึงวันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๐ ยังไม่ปรากฏว่ามีคดีใดที่ศาลรับคำร้องเข้าสู่การพิจารณาโดยอาศัยมาตรา ๒๑๓ แล้วมีการวินิจฉัย